

NOTA VAN TOELICHTING

I. ALGEMEEN DEEL

1. Inleiding

Dit besluit strekt tot wijziging van verschillende algemene maatregelen van bestuur die zijn vastgesteld krachtens de Wet dieren en de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren. Voor zover de wijzigingen niet technisch zijn van aard, maar materiële gevolgen hebben, worden zij hierna per te wijzigen algemene maatregel van bestuur toegelicht in het algemene deel van deze nota van toelichting. Technische wijzigingen worden, voor zover nodig, toegelicht in het artikelsgewijze deel.

2. Dry needling door dierenfysiotherapeuten

Dry needling als behandelmethodede voor de bestrijding van myofasciale pijn wordt in de humane geneeskunde steeds meer toegepast, vooral door fysiotherapeuten. Met artikel II, onderdeel A, van onderhavig besluit, is het mogelijk gemaakt dat deze vorm van pijnbestrijding ook bij dieren kan worden toegepast door geregistreerde dierenfysiotherapeuten.

Dry needling is een behandelmethodede waarbij door middel van dunne acupunctuurnaalden verhardingen in spieren (triggerpoints) worden aangeprikt ter bestrijding van pijn. Op grond van de Wet dieren en het Besluit diergeneeskundigen is het verbreken van weefsels een diergeneeskundige handeling, die beroepshalve alleen door dierenartsen mocht worden uitgevoerd. In de praktijk voeren dierenartsen deze behandeling echter niet of nauwelijks uit, terwijl er wel vraag is naar dry needling bij dieren. Dit heeft geleid tot een divers aanbod in aanbieders van cursussen en behandelaars waardoor de gezondheid en het welzijn van het dier dat met dry needling wordt behandeld onvoldoende is geborgd.

Door het mogelijk te maken dat ook dierenfysiotherapeuten dry needling toepassen, wordt verzekerd dat dry needling op een diervriendelijke en deskundige wijze gebeurt, door personen met kennis en kundigheid op het gebied van de anatomie, fysiologie en neurologie van het dier. De dierenfysiotherapeut is in Nederland een humaan fysiotherapeut, die daarnaast geschoold is in het bewegingsapparaat van dieren (paarden en honden), en kan de therapie met de vereiste zorgvuldigheid en kunde uitvoeren. De wijziging is voorgelegd aan en wordt ondersteund door de Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde.

3. Houden van insecten als productiedier

3.1. Algemeen

Op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Wet dieren, is het verboden dieren te gebruiken met het oog op de productie van dierlijke producten. Dit verbod geldt, op grond van artikel 2.3, tweede lid, niet voor dieren die behoren tot bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aangewezen diersoorten of diercategorieën. In bijlage II van het Besluit houders van dieren zijn dergelijke dieren en diercategorieën aangewezen.

Met onderhavig besluit zijn drie insectenfamilies verwijderd van de lijst van bijlage II van het Besluit houders van dieren, omdat uit wetenschappelijk onderzoek door BuRo is gebleken dat specifieke soorten die vallen onder deze insectenfamilies risico's kunnen inhouden voor de volksgezondheid, diergezondheid, plantgezondheid en het dierenwelzijn. Dit betreft de insectenfamilies Vespidae, Calliphoridae en Chironimidae. Met onderhavig besluit zijn wel drie insectensoorten aan de lijst toegevoegd die behoren tot deze verwijderde insectenfamilies. Verder is van de gelegenheid gebruik gemaakt om enkele wetenschappelijke benamingen van insecten te corrigeren. Dit bleek verwarring te scheppen voor de *Musca domestica*, aangezien de wetenschappelijke benaming hiervan meer variëteiten behelst dan de Nederlandse benaming in bijlage II nu weergeeft. Er is de Commissie Beoordeling Insecten daarom gevraagd om ook de huisvlieg te toetsen voor plaatsing op bijlage II. De Commissie geeft aan dat de huisvlieg zonder problemen kan worden toegevoegd.

3.2. Verwijderen insectenfamilies

In bijlage II van het Besluit houders van dieren waren de insectenfamilies Vespidae, Calliphoridae en Chironimidae aangewezen als dieren die gebruikt kunnen worden met het oog op de productie van dierlijke producten. Onder deze families vallen echter vele verschillende individuele soorten insecten, die onderling grote verschillen in hun biologisch karakteristieken vertonen. Voor een aantal insectensoorten binnen de families zijn risico's voor volks- en diergezondheid en biodiversiteit geconstateerd. Zo staat de Hoornaar (*Vespa velutina*), behorend tot de familie Vespidae, bekend als invasieve exoot, die zich in het zuiden van Nederland kan vestigen en een significante negatieve impact kan hebben op bijen en andere insecten.

Gelet op het voorgaande was de aanwijzing van de betreffende insectenfamilies te grofmazig, en zijn met artikel IV, onderdeel I, van onderhavig besluit, de betreffende insectenfamilies (Vespidae, Calliphoridae en Chironimidae) van bijlage II van het Besluit houders van dieren verwijderd.

3.3. Toevoegen insectensoorten

Met onderhavig besluit zijn, deels ter vervanging van de hiervoor genoemde, verwijderde insectenfamilies, enkele specifieke insectensoorten toegevoegd aan de lijst van bijlage II van het Besluit houders van dieren. Dit betreft de soorten *Calliphora vomitoria*, *Lucilia sericata* en *Protophormia terraenovae*, die allen vallen onder de verwijderde insectenfamilies. De soorten *Calliphora vomitoria*, *Lucilia sericata* en *Protophormia terraenovae* komen op dit moment al veelvuldig voor in de Nederlandse natuur, worden tevens in Nederland gekweekt, en worden bijvoorbeeld gebruikt als visaas, bij madetherapie, en in de forensische entomologie.

Volgens rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie is een regeling die aan het houden van dieren de voorwaarde verbindt dat de soorten waartoe zij behoren eerst op een positieve lijst zijn geplaatst, zoals bijlage II van het Besluit houders van dieren, slechts in overeenstemming met het gemeenschapsrecht, indien aan diverse voorwaarden is voldaan. Zo kunnen bevoegde autoriteiten het plaatsen van een diersoort op een lijst slechts afwijzen op grond van een uitgebreid onderzoek van het gevaar, dat het houden van specimens van de betrokken soort inhoudt voor de bescherming of eerbiediging van het dierenwelzijn, de gezondheid of het leven van personen en dieren, en het milieu oplevert, welk onderzoek berust op de meest betrouwbare wetenschappelijke gegevens die beschikbaar zijn, en de meest recente resultaten van het internationale onderzoek. In gevallen waarin het onmogelijk blijkt te zijn het bestaan of de omvang van het gestelde gevaar met zekerheid te bepalen, omdat de resultaten van de studies ontoereikend, niet overtuigend of onnauwkeurig zijn, maar toch reële schade voor de gezondheid van personen of dieren of voor het milieu waarschijnlijk blijft ingeval het gevaar intreedt, kan het voorzorgsbeginsel desalniettemin rechtvaardigen dat bevoegde autoriteiten een dier niet op de lijst plaatsten.

Er is zowel bij de Commissie Beoordeling Insecten als bij Naturalis Biodiversity Center advies ingewonnen over het al dan niet toevoegen van de soorten *Calliphora vomitoria*, *Lucilia sericata* en *Protophormia terraenovae*. De Commissie Beoordeling Insecten adviseert om vanwege de risico's voor de veeteelt die deze soorten met zich meebrengen, als gevolg van myiasis, deze soorten niet toe te voegen aan bijlage II van het Besluit houders van dieren, maar dat de kans op ontsnappen kan worden voorkomen door te kweken onder gecontroleerde omstandigheden. Naturalis Biodiversity Center geeft aan dat het niet toestaan van gecontroleerde kweek, zonder een veiliger alternatief, onverstandig is. Het risico ligt er niet in dat er sporadisch volwassen dieren ontsnappen, maar in de mogelijkheid dat tijdens het kweken besmettingen optreden. Beide instanties geven daarmee aan dat de risico's beperkt kunnen worden door het ontsnappen van dieren naar de buitenruimte te voorkomen.

Gelet op deze adviezen en op het feit dat de soorten *Calliphora vomitoria*, *Lucilia sericata*, en *Protophormia terraenovae* al veelvuldig in de Nederlandse natuur voorkomen, en op het feit dat de genoemde soorten thans al, zonder problemen, als productiedier worden gehouden, is ervoor gekozen om met onderhavig besluit de genoemde insectensoorten aan de lijst van bijlage II van het Besluit houders van dieren toe te voegen, zodat zij in Nederland kunnen blijven worden gehouden als productiedier. Verder is ervoor gekozen om de zorgplicht van artikel 1.6, vierde lid, van het Besluit houders van dieren, ook van toepassing te verklaren op het houden van insecten, om verder te voorkomen dat als productiedier gehouden insecten ontsnappen. Zie hiervoor paragraaf 3.5 van deze nota van toelichting.

3.4. Gevolgen verwijderen insectenfamilies en afzien van overgangsrecht

Uit navraag bij de Vereniging Nederlandse Insectenkwekers (VENIK) is gebleken dat géén van haar leden de betreffende insectenfamilies houdt. Uit nader onderzoek is gebleken dat ten minste één Nederlands bedrijf insecten houdt die vallen onder de drie insectenfamilies. Dit bedrijf houdt echter de specifieke insectensoorten die met onderhavig besluit zijn toegevoegd aan bijlage II van het Besluit houders van dieren, waardoor onderhavig besluit geen negatieve gevolgen heeft voor dit bedrijf. Door middel van de internetconsultatie is getracht eventuele andere bedrijven in kaart te brengen die insecten uit de betreffende insectenfamilies houden.

PM.

3.5. Zorgplicht dat insecten niet kunnen ontsnappen

Op grond van artikel 1.6, vierde lid, van het Besluit houders van dieren, zijn houders verplicht ervoor te zorgen dat dieren die worden gehouden in gebouwen of kooien daaruit niet kunnen ontsnappen. Vóór de inwerkingtreding van dit besluit was dit voorschrift, op grond van artikel 1.5 van het Besluit houders van dieren, van toepassing op zoogdieren, reptielen, amfibieën, vogels en vissen, maar niet op insecten. Met onderhavig besluit is artikel 1.5 van het Besluit houders van dieren gewijzigd, zodat artikel 1.6, vierde lid, ook van toepassing is op insecten. Op deze manier zijn ook houders van insecten verplicht ervoor te zorgen dat hun dieren niet kunnen ontsnappen uit de gebouwen waarin zij worden gehouden.

4. Administratieve lasten

De wijziging heeft geen gevolgen voor de administratieve lasten.

5. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld. Voor zover de wijzigingen van dit besluit technisch zijn van aard en geen materiële gevolgen hebben, zal hiervoor bij koninklijk besluit kunnen worden bepaald dat zij direct na het inwerkingtredingsbesluit in werking treden. Voor zover de wijzigingen inhoudelijke gevolgen hebben, zal het beleid van vaste verandermomenten worden gevolgd.

II. ARTIKELSGEWIJZE DEEL

Artikel I, onderdeel E, en artikel II, onderdeel C (Besluit diergeneesmiddelen en Besluit diergeneeskundigen)

In het Besluit diergeneesmiddelen zijn verwijzingen naar artikel 5.8 van dat Besluit diergeneesmiddelen geactualiseerd.

Artikel III (Besluit dierlijke producten)

In artikel 2.4 van het Besluit dierlijke producten werd verwezen naar verordening (EG) nr. 2075/2005. Verordening (EG) nr. 2075/2005 is echter ingetrokken door verordening (EU) nr. 1375/2015. Met artikel III, onderdeel A, is in artikel 1.1 van het Besluit dierlijke producten een nieuwe definitie ingevoegd van verordening (EU) nr. 1375/2015. Met artikel III, onderdeel B, zijn de verwijzingen geactualiseerd. Dit heeft geen inhoudelijke gevolgen.

Artikel IV (Besluit houders van dieren)

Onderdeel A

Met artikel IV, onderdeel A, is een verwijzing naar artikel 5.8 van het Besluit diergeneesmiddelen geactualiseerd.

Onderdelen B, F, G, en H

Met deze onderdelen zijn enkele artikelen die zijn overgenomen vanuit productschapsregelgeving opnieuw vastgesteld. Deze artikelen bevatten technische voorschriften die zijn genotificeerd.

Artikel V (Besluit inzake het in de handel brengen van dieren en producten en de toepassing van maatregelen met betrekking tot in Nederland gebrachte dieren en producten)

Met het oog op de uitvoering van de Fokkerijverordening is met artikel V van dit besluit een tweetal wijzigingen aangebracht in het Besluit inzake het in de handel brengen van dieren en producten en de toepassing van maatregelen met betrekking tot in Nederland gebrachte dieren. De Fokkerijverordening wordt, krachtens de Wet dieren, bij ministeriële regeling uitgevoerd. Hierdoor zal het Fokkerijbesluit komen te vervallen. Met dit besluit vervallen daarom de verwijzingen naar het Fokkerijbesluit. Hiernaast is een verwijzing naar en de titel van richtlijn nr. 90/425 geactualiseerd, omdat deze met de Fokkerijverordening gewijzigd is.

Artikel VI (Dierproevenbesluit 2014)

Artikel VI van onderhavig besluit strekt tot precisering van artikel 7 van het Dierproevenbesluit. Deze wijziging hangt samen met het wetsvoorstel Wijziging van de Wet op de dierproeven (redactionele wijzigingen ter precisering van enkele onderdelen van de wet) (*Kamerstukken II*, 2017/18, 34 814, nr. 2), die op datum X is aangenomen door de Tweede Kamer.

Met de wijzigingen van artikel V van onderhavig besluit is in artikel 7, eerste lid, onderdeel a, van het Dierproevenbesluit 2014, benadrukt dat de eisen van bijlage III van Richtlijn 2010/63/EU, waarnaar wordt verwezen, gelden met ingang van de in die bijlage genoemde data, en is voorts in artikel 7, vijfde lid, een verwijzing naar het vierde lid toegevoegd.

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,